

STUDIEHANDLEDNING

Glödlampskonspirationen

Filmfakta

Ämne: Hem- och konsumentkunskap, Biologi, Samhällskunskap

Ålder: Från 13 år (H, Gy, Vux)

Speltid: 52 minuter

Svenskt tal/Svensk text

Producent: Video Project, USA

Svensk bearbetning: SVT, Sveriges Television

Inlärningsmål

- Att lära sig om hur tillväxtekonomin bygger på att vi ska köpa nytt, öppnar ögonen för hur vi som konsument kan göra val utefter en mer hållbar utveckling.

Undervisningen ska innehålla följande centrala innehåll enligt läroplan:

Hem- och konsumentkunskap (högstadiet)

- Värdera val och handlingar i hemmet och som konsument samt utifrån perspektivet hållbar utveckling.
- Ställningstaganden vid val av varor och tjänster, till exempel vid inköp av kläder, livsmedel och resor utifrån perspektiven ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.
- Hur livsmedel och andra varor produceras och transporteras och hur de påverkar miljö och hälsa.

Biologi (högstadiet)

- Människans påverkan på naturen lokalt och globalt. Möjligheter att som konsument och samhällsmedborgare bidra till en hållbar utveckling.

Samhällskunskap (högstadiet)

- Analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv
- Uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv

Naturkunskap (gymnasiet)

- Kunskaper om olika livsstilars konsekvenser såväl för den egna hälsan som för folkhälsan och miljön.

Producent: Video Project, USA

Svensk distribution: © ETS Media, MMXIV

Filmnr: ETS5041

Filmens innehåll

Den här dokumentären berättar historien om hur de produkter du köper är designade för att gå sönder, så att du ska köpa nya. Det är inte något enskilt fenomen – det är en av hörnstenarna i tillväxtekonomin.

Miljontals gamla datorer skeppas tvärs över klotet för att dumpas istället för att lagas. Vem bestämmer hur länge en skrivare ska fungera? Kan en glödlampa verkligen hålla i hundra år?

Filmen förklarar fenomenet "planerat åldrande" genom exempel med glödlampor, nylonstrumpor och iPods.

Hur kan vi börja tänka och agera för att skapa ett långsiktigt hållbart samhälle?

© Rättigheterna till studiematerialet ägs av ETS Media AB. Du har rätt att använda dig av studiematerialet i samband med visning av programmet.

STUDIEHANDLEDNING

Glödlampskonspirationen

Diskussionsfrågor

Innan ni startar en diskussion kring filmen i gruppen är det viktigt att läraren/ledaren funderar igenom hur man ska hantera diskussionen och svaren. Dela gärna upp gruppen i mindre grupper och låt deltagarna först skriva ned sina svar.

Under/efter filmen

- Vad hände när Marcos skrivare slutade fungera?
- Vad innebär planerat åldrande?
- Varför är glödlampen i Livermoores Brandstation speciell?
- Vad är en kartell?
- Varför ville man korta glödlampornas livslängd?
- Vad har massproduktion med planerat åldrande att göra?
- Vad föreslog Bernard London för strategi för att få slut på lågkonjunkturen?
- Vad innebär ett konsumtionssamhälle?
- Vad innebär ett tillväxtsamhälle?
- Varför tycker vissa att tillväxtsamhället är dödsdömt?
- Vad finns det för alternativ till ett tillväxtsamhälle?
- Hur var Marcos skrivare manipulerad?
- Berätta historien om nylonstrumpan.
- Vad innebär planeekonomi?
- I Sovjetunionen använde man inte planerat åldrande, varför inte?
- Vad var det för planerat åldrande dolt i iPods?

- Varför dumpas elektroniskt avfall i Ghana?
- Hur drabbas Ghana av i-ländernas slit-och-släng kultur?
- Hur försöker John Thackara bekämpa planerat åldrande?
- Hur arbetar Philips idag med sina glödlampor?
- Hur kan industrin inspireras av naturens kretslopp?
- Vad innebär ett nerväxtsamhälle?
- Hur lagar Marco skrivaren till slut?

Allmänna diskussionsfrågor kring filmen

Reflektioner att jämföra med varandra och diskutera i klassen.

- Vad tyckte du om filmen?
- Vad försöker filmen förmedla?
- Var det någon information som var ny eller förvånande för dig?
- Vad fann du extra upprörande eller rörande? Varför?

Uppgifter

• Fundera och skriv ned dina tankar kring ditt eget beteende. Har du någon gång köpt något nytt, trots att den gamla saken du hade inte var trasig, eller kanske hade gått att laga? Varför gjorde du det? Skriv ned dina tankar och fundera över om och hur du skulle kunna göra annorlunda i framtiden. Diskutera sedan med varandra i gruppen.

• Dela upp deltagarna i mindre grupper och gör grupparbeten om planerat åldrande och tillväxtekonomi. Fundera på vad du lärt dig av filmen och vilka ämnen som berörts. Varje grupp formulerar en frågeställning att bygga sitt arbete kring.

Till exempel:

- Hur fungerar tillväxtekonomi?
- Hur ser framtiden ut om vi fortsätter konsumera så som vi gör idag?
- Finns det alternativ till dagens tillväxtekonomi?
- Hur ser konsumtionen i Sverige ut idag jämfört med för hundra år sedan?

Leta fakta på internet, i böcker eller tidskrifter. Varje grupp presenterar sitt arbete för gruppen som Power Point, på stora ritblock, som blogg, hemsida eller tidning. Diskutera i klassen efter varje redovisning.

© Rättigheterna till studiematerialet ägs av ETS Media AB. Du har rätt att använda dig av studiematerialet i samband med visning av programmet.